

LEKCE 2

1. Опишіть якомога детальніше дію на малюнках, пофантазуйте та придумайте, як далі розгорталися події. Запам'ятайте нові слова, спробуйте ввести їх у речення.

нудний – нудьга – нудьгувати – nudný, nuda, nudit se

близнюкі/близнята - dvojčata

не мати нічого проти//не заперечувати//погодитися на що/з чим//дати згоду на що – nemít nic proti/nenamítat/souhlasit s čím/dát souhlas s čím

паркán-пліт-тин-огорóжа - plot

хвіртка - branka

привáтний будинок – rodinný domek

ділянка – pozemek

доглядáти дітeй

нянька, доглядáльниця (за дітьми, за людьми похилого віку, за хворими)

ROZKAZOVACÍ ZPŮSOB - НАКАЗОВИЙ СПОСІБ

Rozkazovací způsob má pouze tvary 2. os. j.č. a 1.a 2. os. mn. č.

Rozkaz se tvoří od kmene přítomného času dvojím způsobem.

1.	2. os. sg.	-И
	1. os. pl.	-ІМО
	2. os. pl.	-ІТЬ

1. Obvykle pod přízvukem:

бері́, бері́мо, бері́ть; живі́, живі́мо, живі́ть; іді́, іді́мо, іді́ть; печі́, печі́мо, печі́ть;

2. U sloves s přízvuknou předponou **ви-**, jež mají bez předpony přízvuk na konci:

ві́бери, ві́берімо, ві́беріть X бері́, бері́мо, бері́ть; ві́жени, ві́женімо, ві́женіть X жені́, жені́мо, жені́ть

3. U sloves s příponou **-ну-** v infinitivu po souhlásce:

кивні́, кивні́мо, кивні́ть; кри́кни, кри́кнімо, кри́кніть; моргні́, моргні́мо, моргні́ть; сту́кни, сту́кнімо, сту́кніть

4. U sloves s kmenem končícím na **л** nebo **р** po souhlásce

підкрэ́сли, підкрэ́слімо, підкрэ́сліть; прові́три, прові́трімо, прові́тріть

2.	2. os. sg.	-0 (nulová koncovka)
	1. os. pl.	-МО
	2. os. pl.	-ТЕ

1. po samohláskách: *гра́й, гра́ймо, гра́йте; купу́й, купу́ймо, купу́йте; сті́й, сті́ймо, сті́йте.*

2. Po souhláskách **б, п, в, м, ж, ч, ш, щ, р**

не горб(ся), не горбте(сь); сип, сипмо, сипте; став, ставмо, ставте; ознайо́м, ознайо́ммо, ознайо́мте; ріж, ріжмо, ріжте; поклич, покличмо, покличте; руш, рушмо, руште; морщ, морщмо, морщте; повір, повірмо, повірте

3. Po souhláskách **д, т, з, с, л, н** rovněž mizí, přičemž dochází k měkčení uvedených souhlásek, jež se v písnu označuje měkkým znakem:

сядь, сядьмо, сядьте; трать, тратьмо, тратьте; чисть, чистьмо, чистьте; лазь, злазьмо, злазьте; повісь, повісьмо, повісьте; визволь, визвольмо, визвольте; стань, станьмо, станьте

POZNÁMKY:

1. Od slovesa *істи* se rozkazovací způsob tvoří takto: *їж, їжмо, їжте.*

Slovesa *доповісти, розповісти* rozkazovací způsob netvoří, v těchto případech se obvykle užije formy nedokonavého způsobu: *доповідай, розповідай;*

2. Souhlásky **г, к** se v rozkazovacím způsobu mění na **ж, ч**. Souhlásky **з, с, х** ve slovesech typu *казати, писати, брехати* se mění na **ж, ш**: *бігти — біжі́, біжі́мо, біжі́ть; лягти — ляж, ляжмо, ляжте; пекти — печі́, печі́мо, печі́ть; казати — кажі́, кажі́мо, кажі́ть; писати — пиші́, пиші́мо, пиші́ть; брехати — (не) бреші́, (не) бреші́ть;*

3. Všechna slovesa se sufixem **-ува- (-юва)** mají před koncovkou rozkazovacího způsobu **у (ю)**: *вимірю́й, просмілю́й, розка́зу́й*

Rozkaz pro 1. a 3. osobu singuláru a 3. osobu plurálu tvoříme pomocí částic **ХАЙ, НЕХАЙ** a určitého tvaru plnovýznamového slovesa v přítomném/jednoduchém budoucím čase oznamovacího způsobu.

хай прочитаю, нехай напише, хай знають

Tvoříme-li rozkaz od sloves dokonavého vidu, je tento rozkaz kategoričtější, než rozkaz utvořený od sloves nedokonavého vidu.

*Сядь! x Сідай!
Sedni (si)! x Posad' se.*

1. Використовуючи наказовий спосіб, скажіть Олені, що вона має зробити.

Vzor: виконати вправу – Олено, виконай вправу.

1) Сидіти спокійно	6) застібнути кўртку
2) Перегорнути сторінку	7) не обманювати під час іспиту
3) не заважати працювати	8) залишити записку
4) не сваритися з сестрою	9) одягтися потепліше
5) пам'ятати про все	10) віпрасувати спідницю

2. Реагуйте за зразком.

Vzor: Показати тобі фотографії? – Покажи, будь-ласка.

1) Зателефонувати тобі зівтра?	6) Загорнути пакўнок?
2) Принести тобі ще шматок хліба?	7) Нагодувати котів?
3) Зачинити двєри?	8) Роздрукувати цей текст?
4) Сходити за продўктами?	9) Поговорити мені з ним?
5) Пропилососити в кімнаті?	10) Розбудити їх вранці?

3. Утворіть наказовий спосіб.

Vzor: Треба працювати сумлінно. – Працюйте сумлінно.

1) Необхідно вивести пляму.	6) Слід переодягтися в урочистий одяг.
2) Треба прибрати на кўхні.	7) Рекомендую усміхатися побільше.
3) Раджу відвідати лікаря.	8) Необхідно вивчити нові слова.
4) Треба підіграти обід.	9) Треба заповнити цю анкету.
5) Слід влаштувати вечірку.	10) Не раджу відповідати на це питання.

4. Утворіть давальний і орудний відмінки однини та множини:

Урочи́ста церемо́нія, отру́йне зілля, окре́ме запитáння, матеріáльна цінність, лісяче ху́тро, руде́ лисеня́, канáтна дорóга, глибо́ка неприто́мність, стихійне ліхо, непрацю́юче гальмо́, штáтний праці́вник, нержавіюча сталь, неуперéдженне рíшення.

5. Утворіть родовий відмінок однини та множини.

Керамі́чна ва́нна, гірська́ місцеві́сть, чо́рне білченя́, примусо́ве викона́ння, до́блесний вої́н, канáтна дорóга, пра́ве крило́, ледáчий праці́вник, дівочий щодéнник, перелáмана че́люсть, неймові́рне стражда́ння, вилицюва́те обліччя, іроні́чне заува́ження.

6. Перекладіть українською мовою.

1) Koupiš si nové boty.	16) V parku roste starý strom.
2) Vidíte ten vysoký dům?	17) Bydlíme ve starém paneláku.
3) Jdou spolu do kina.	18) Oni mě neznají.
4) Učitelka opravuje naše diktáty.	19) Na koho čekáš?
5) Dáš mi ten červený bonbón?	20) Nemocný se pohybuje pomalu.
6) Zpíváme ukrajinské lidové písně.	21) Žáci běhají po chodbě.
7) Dnes jedeme na výlet.	22) Daruji Ti tu zajímavou knihu.
8) Jídelna se nachází v centru.	23) Koza se pase na zahradě.
9) Babička si oblékne teplý kabát.	24) Uvaříme vám chutnou polévku.
10) Máma nese těžkou tašku.	25) Znáš tu anglickou pohádku?
11) To se mi nelíbí.	26) Děti nerady čtou.
12) Pořídíme si brzy nové auto.	27) Auto pomalu zastavuje.
13) Synovec vyřídí pozdrav své tetě.	28) Rostou v hlubokém lese houby?
14) V létě odpočíváme u moře.	29) Sypu* koláč moučkovým cukrem. .цукрова пудра
15) Petr jde právě do obchodu.	30) Potkáváš ho pravidelně?

*сіпати – сіплю, сіплеш, сіплють//посіпати X посіпати

7. Від дієслів, використаних у реченнях попередньої вправи, спробуйте утворити наказовий спосіб.